

DE WADDEN: GELIEFD MAAR KWETSBAAR RECREATIEGEBIED

JOHAN VAN DER WAL

Voor de recreant heeft het waddengebied alles te bieden: mooie stranden, duinen, bos, heide, water, ruimte en rust. Allemaal dicht bij elkaar en ver van de dichtbevolkte steden en industriegebieden met hun lawaai en stank. De recreatie is op de waddeneilanden uitgroeid tot verreweg de belangrijkste bron van inkomsten. Recreatie hoeft geen nadelige gevolgen te hebben voor de natuur, maar een te grote recreatiedruk brengt wel problemen met zich mee.

Het internationale waddengebied is een van de grootste natuurgebieden van Europa. De natuur van de wadden is overweldigend. Vogels, vissen, zeehonden en talrijke wilde planten komen hier in ongekende aantallen voor. De rust en ruimte maken het gebied tot een van onze laatste, relatief ongerepte streken. Miljoenen mensen weten het waddengebied dan ook ieder jaar weer te vinden om er vakantie of vrije tijd door te brengen.

VERSTORING

De kwelders en duinen zijn de belangrijkste broedgebieden van een groot aantal vogelsoorten.

Wadlopers, met name kleine verspreid lopende groepjes wadzwervers, en ook waterrecreanten kunnen op de Waddenzee veel onrust veroorzaken onder foeragerende vogels. Dit heeft tot gevolg dat de vogels in de korte tijd dat het wad droog ligt niet voldoende voedsel kunnen verzamelen. Een goede zonerings- en regelgeving en vooral een verstandig gedrag zal verdere schade moeten voorkomen.

De toenemende recreatie in het waddengebied betekent een groter ruimtebeslag, waardoor er minder ruimte voor de natuur overblijft. Verder heeft de recreatie geleid tot een achteruitgang van de cultuur-historische waarden van de dorpen op de eilanden en de stadjes aan de kust.

Vooraf in het zomerseizoen verblijven

veel bezoekers op de waddeneilanden, maar ook in de andere seizoenen wordt het er steeds drukker. Dit betekent een steeds groter wordend waterverbruik. Drinkwater wordt op sommige eilanden uit de duinen opgepompt. Het grondwaterpeil op die eilanden is daardoor gedaald en de natuurlijke waterhuishouding is aangetast. Dit heeft tot gevolg dat duinmeertjes en natte duinvalleien zijn uitgedroogd. De bijzondere planten die daar voorkomen zijn verdwenen.

VERSTUIVING

Wanneer een groot aantal mensen regelmatig dezelfde route door de duinen volgt, ontstaat er vanzelf een pad. Zo zijn er talloze paadjes en open plekken in de duinen bijgekomen. Als de wind vat krijgt op het losse zand, kunnen er grote stuifplekken ontstaan en kunnen grote delen van de duinen weggeblazen worden. Door een verdere uitbreiding van de recreatievoorzieningen blijft de grote toeloop naar de waddeneilanden niet meer beperkt tot de zomermaanden alleen. Het

seizoen verbreedt zich nog steeds. Ook de uitbreiding van de vervoerscapaciteit voor auto's naar met name Texel en Terschelling is een ontwikkeling die de natuurbescherming zorgen baart.

Gemeenten als Harlingen, Den Oever en Delfzijl proberen nog meer waterrecreanten aan te trekken door uitbreiding en verbetering van hun voorzieningen. De Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee volgt deze ontwikkelingen nauwlettend.

PARKEN

In de loop van 1988 verwierf Schiermonnikoog de status van Nationaal Park. Dit houdt in dat het beheer gericht is op de instandhouding van het eiland als natuurgebied. Tevens komen er faciliteiten beschikbaar voor een betere beleving van de natuur door recreanten, terwijl ook gelden worden uitgetrokken voor voorlichting en educatie. Ook Vlieland en de duinen van Terschelling en Texel staan op de nominatie om op den duur de status van Nationaal Park te verkrijgen.

De status van Nationaal Park kan op de betreffende eilanden echter tot een verhoging van de recreatiedruk leiden, als niet tegelijkertijd een stringent recreatiebeleid wordt gevoerd. Aan de bescherming van de duinen voegt de status Nationaal Park niet veel toe. Alleen de Natuurbeschermingswet kan hierbij behulpzaam zijn.

Johan van der Wal is werkzaam bij de Landelijke Vereniging tot Behoud van de Waddenzee. De vereniging telt circa 65.000 leden. Zij ontvangen viermaal per jaar het Waddenbulletin, een tijdschrift met informatie over de ontwikkelingen in het waddengebied en de activiteiten van de vereniging.

De Wadden, een van de grootste natuurgebieden van Europa, worden bedreigd door een te grote recreatiedruk. Foto: Jur Bosboom.